

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 228.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRATIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tariful
și învalia.

Manuscrisele nu se în-
napoiacă.

Date școlare.

Ni se scrie:

In nrii 19 și 20 ai revistei „Néptanítok lapja“ se publică statistica școalelor din patrie pe anul 1913. Datele aceste se referă în cânta și la noi, pentru aceea reproduc unele din ele. Concluziunile și le vor trage cetitorii.

După datele aceste în 1868/9 au funcționat 13.948 școli elementare populare. În 1912/13 — după 44 ani — au crescut cu 2913.

Starea școalelor cu finea anului 1912/3 e următoarea: Școale de stat 3296, comitatense 5, rom.-cat. 5214, comunale 1405, gr.-cat. 1730, reformate 1809, aug. helv. 1289, protestante unite 8, gr.-or. 1394, unitare 32, izraelite 406, confesionale 11882, susținute de asociații 27, susținute de privați 246.

S'a propus în limba maghiară în 13.453 școli, în limba română 2233, limba germană 447, limba slovacă 377, limba ruteană 59, croato-sârbă 270, italiană 12, diferite 10 școli.

În 1868/9 proporția între școalele de stat și confesionale a fost de 95,4% confesionale, cu finea anului 1912/13 s'a redus la 70%, școalele confesionale.

Sporirea școalelor de stat s'a desfășurat în următorul mod: în 1880 s'au ridicat la 1-6, în 1887 la 4-4, în 1898 la 14-1, în 1912/3 la 19-50%.

Aplicarea de învățătoare crește. Numărul e mai mare la școalele susținute de asociații: 56,3%, comunale 44-1, la stat 41,7%. Cel mai mic % la gr.-cat. 6,4%.

Învățătorii după limbă ar fi 83,1% maghiari, 8,8 români, 3,9 germani, 2,2 sârbi, 1,2 slovaci. Așadar învățătorii de limbă maghiară întrec proporția școalelor de limbă maghiară cu 3,3%.

Numărul elevilor înscriși în 1912/13 a fost de 2.079.867. Din aceștia în decursul anului și-au schimbat școala 72.364, deci cei înscriși curat fac 2.012.555; nu părăsit școala 68.582, au murit 61.399. La finea anului au rămas 1.937.814, mai puțin ca în 1911/12 cu 19.800. Scăderea aceasta se explică din împrejurarea, că elevii născuți în 1905 și 1906 au fost mai puțin ca într'alți ani. Cu toate aceste înscrierile la școalele de stat au întrecut pe cele din 1911/12 cu 18000, din care cauză scăderea copiilor la școalele de alt caracter a fost dublă.

Cum tratează Rusia cu România.

Un articol amenințător al semioficio-sului „Birjevia Wiedomosti“.

Din Berlin se anunță:

„Vossische Zeitung“ semnaleză din Stockholm un articol publicat la 22 Mai st. n. de către „Birschevia Wjedomosti“, în care articol se arată clar modul cum vor esc Rușii să tracteze cu România. Ziarul rus scrie într'un ton de persiflare despre pretențiunile României și zice între altele:

România trebuie să se coboare din norii, unde a fost condusă prin politica lui Brătianu, ea trebuie să fie readusă la tonul *cuvincios de modest solicitator*. Tonul cu care a condus până acum Brătianu negociațiunile, este *neconvincios*. Când Brătianu își va recunoaște eroarea, va fi cu minte să părăsească poza majestuoasă și să *meargă la Cnossa* cu rugăciunea, ca să se nite aroganța lui și să i se acorde permisiunea, ca și România să-și dea obolul sîntei Triple-Înțelegeri.

Tonul obraznic, în care e ținută amenințarea semioficio-sului rusesc la adresa României a produs în cercurile politice din țară o îndreptățită revoltă, căreia îi dau expresiune și mai multe ziare din țară. Ziarul d-lui Carp scrie între altele:

„Rușii trimit pe d. Ionel Brătianu la Canossa. El spun României că singurul ton ce i se cuvine este acela de solicitatoare smerită, că demnitătea este pentru noi *neconvincătoare* și că numai când d. Brătianu își va recunoaște greșala, și sfânta Triplă Înțelegeră se va înbânzi.

Rușii au dreptate.

Și desigur umilirea ce altă dată Gregoriu VII a impus lui Enrie IV, care a așteptat trei zile cu picioarele goale în haine de penitent, iertarea papei, nu va fi nimic pe lângă înjosirile ce așteaptă pe români dacă vor continua a se țara dinaintea rușilor.

Când rușii învinși îndrăznesc să scrie astăzi despre noi în tonul insolent al ziarului „B. Wiedomosti“, își poate închipui oricine ce ne rezervă viitorul.

Ziarul „Seara“ scrie următoarele:

„Rusia pretinde nici mai mult nici mai puțin decât ca România să se miloguescă pentru a i se permite să-și verse sângele pentru așezarea muscalilor la Constantinopol și asta numai după ce d. Brătianu va Ingenunchia și-și va cere iertare, că a îndrăznit să se adreseze guvernului Sîntei Rusii

așa cum trebuie să se adreseze șeful guvernului unei țări libere unul alt stat care-i solicită ajutorul...

Vă închipuiți cum ni s'ar fi vorbit însă dacă Rușii erau învingători și vă închipuiți, cum ne-ar vorbi dacă ar reuși să se așeze în Constantinopol!

† Silvestru Moldovan.

Înmormântarea.

Miercuri după amiază — scrie „Foaia Poporului“ — s'a făcut înmormântarea fostului redactor Silvestru Moldovan, care s'a stins în spitalul de aici. O lume aleasă s'a adunat la cimiteriul central, spre a da cele din urmă onoruri rămășițelor pământești ale neobositului gazetar.

A slujit pâr. asesor Mateiu Voileanu și preotul C. Bucșa, iar corul seminariului sub conducerea profesorului Timoteiu Popoviciu a dat răspunsurile. Pâr. asesor Voileanu a arătat în câteva cuvinte viața sbuciumată a răposatului. În numele gazetarilor a vorbit, redactorul nostru Dr. S. Broșu, zugrăvind în colorii foarte vii, munca și viața gazetarului român și drumul, pe care l-a bătut acest vecinic pribeag, care a fost Silvestru Moldovan. Cuvintele D-Sale au înduișat inimile tuturor celor de față.

Iată cine a petrecut, afară de cei amintiți la cele vecinice pe meritul gazetar român: I. Lăpedat, secretarul fondului ziaristilor români, și d. na Veturia Lăpedatu, I. V. Păcățianu, redactorul „Telegrafului Român“, C. Popp, redactorul „Revistei Economice“. Dr. N. Bălan, redactorul „Revistei teologice“, Dr. I. Broșu și Dr. S. Dragomir, redactorii la „Foaia Poporului“, D-nii N. Ivan, L. Triteanu, Dr. G. Proca asesor, D. Câmpian arhiv. conzist. Dr. V. Bologa, director, Dr. A. Crăciunescu, V. Păcala, D. Pamfile, protopopul N. Togan, Arsenie Bunea, R. Simu, V. Tordoșianu, Dr. Rusan, R. Roșca, P. Tincu, L. Verzar, A. Blaga.

Voci de presă.

Toate zările noastre au înregistrat cu adâncă părere de rău moartea regretatului publicist și scriitor Silvestru Moldovan. D-l Al. Ciura din Blaj publică din acest trist prilej în nrul de Duminecă al „Românului“ un duios

primarticol, pe care-l vom reproduce în nrul de mâine.

Din celelalte ziare românești reținem următoarele aprecieri:

„Foaia Poporului“ din Sibiu, a cărei director prin mai mulți ani a fost regretatul Silvestru Moldovan, scrie la loc de frunte:

Luni s'a stins, în spitalul din Sibiu, fostul redactor al „Gazetei Transilvâniei“ din Braşov. Cu Silvestru Moldovan, se pogoară în groapă pentru cei ce l-au cunoscut, mai mult decât atâtea. Treizeci de ani de o rodnică muncă de gazetar român și alcătuitor de că-ți, își află încheierea în această crudă lovitură a sorții.

Pe noi cei dela aceasta gazetă, ne leagă încă și alte amintiri de persoana răposatului, știind, că între aceiași pereți, între cari scriem noi dureroasa veste a morții lui, a muncit și el, cuprins de o înflăcărată dragoste pentru popor, zece ani de-a rândul. Și aceasta înseamnă mult pentru acela, care cunoșc că se redactează de greu și câte necazuri întâmpină acela, care se hotărăște să se pună în fruntea unei gazete românești.

Pe lângă aceasta Silvestru Moldovan și a câștigat merite neperitoare și la alte ziare, publicând articole în „Tribuna“ de odinioară, în „Gazeta Transilvâniei“, înflințând însuși o revistă, pe care a tipărit-o în Sibiu, timp de doi ani, numită „Rădănița“.

Astfel putem înțelege ușor, că dorul său de muncă, l-a îndemnat să cutore o mare parte din ținuturile locuite de Români din Ardeal și tot cea văzută și auzită să tipărească, în două cărți, una „Țara Noastră“ și cealaltă „Zărandul și Munții Apuseni“, pe care a premiat-o și Academia Română din București.

Căți vor fi știind însă, ce nopți de trudă l-au costat pe Silvestru Moldovan aceasta nelănturată căutare de-a lumina poporul. După trei-zeci ani, trupul lui cade zdrobit sub greutatea suferințelor îndurate în viață, și atins de o boală grea, sfârșește în spitalul din Sibiu.

Între cetitorii noștri de astăzi se vor găsi de bună seamă foarte mulți, cari își vor aduce aminte de scrisul limpede și dulce al fostului redactor dela „Foaia Poporului“, păstrându-i împreună cu noi pentru totdeauna, recunoștință.

Odihească în pace!

„Foaia Poporului Român“ din Buda-
pesta scrie:

Ziaristica română din Ungaria, și așa destul de săracă, a pierdut un membru de frunte al ei, pe ponderatul publicist Silvestru Moldovan, redactor la „Gazeta Transilvâniei“. A murit în casa de nebuni, acolo unde și-a găsit și Eminescu tragicul sfârșit. A murit de o grea boală de nervi, boală care face ravagii în deosebi în breasla ziaristilor. Silvestru Moldovan a fost gazetarul în

vechea gardă, care a detestat beția de cuvinte, punând preț în prima linie pe cuprinsul articolelor, care să fie tot mai bogat, mai cu miez, și mai clar. Regretatul coleg a fost premiat anul trecut de Academia Română pentru cele două volume ale lui despre Ardeal.

A fost înmormântat la Sibiu, unde întreaga inteligență română l-a fost adus ultimile onoruri, conducându-l la locașul de veci.

Continuitatea împătritei înțelegeri. Din Roma se anunță:

Primul ministru francez, fiind interviuat de corespondentul ziarului „L'Idée Nationale“, a declarat, că cea dintâi urmărire însemnată a războiului de față va fi alcătuirea unei puternice constelațiuni internaționale, compuse din Anglia, Franța, Italia și Rusia.

În adevăr, această împătrită înțelegere — a mai adăugat interviuatul — va dăinui și după sfârșitul conflagrațiunii actuale. Înțelegerea va trebui să statornicească în mare parte noua orânduirea politică ce va eși din acest războiu atât pe continentul european cât și în Marea Mediterană. Cel mai desăvârșit acord va necesita pentru ca cele patru state suspomenite să-și împartă diferitele zone de influență sau ținuturile la cari au drept. Toate celelalte chestiuni mai puțin însemnate și de amănunt vor trebui ca să fie rezolvate în mod spontan și sincer, cu mare spirit de echitate și de îngăduință reciprocă. Astfel va chezașni o trainică bună înțelegere și conlucrare dintre cele patru mari puteri, cari astăzi se luptă cot la cot, ceea ce va fi spre folosul păcii generale și al propășirii omenești.

Mandatul dela Caransebeș. Precum se știe partidul nostru național n'a pus deastădată candidat la alegerea de deputat din Caransebeș, învîtând pe alegătorii români să se abțină dela vot. În urma acestei hotărâri a fost ales de deputat cu programul partidului muncii baronul Baumgarten cu totalitatea voturilor (180 voturi).

Concertul de Sâmbătă seara.

Braşov, 6 Iunie n.

A fost o îndoită binefacere. Pentru bunii viteji nenorociți pe câmpul de luptă, alinarea suferințelor cărora s'a avut în vedere conțându-se la frumoasa sumă, ce s'a încasat cu ocazia acestui concert, — și pentru suferințele celor rămași acasă, sbuciumate de atâtea enervare, tremur și neliniște, cu cari au urmărit și urmăresc soarta celor scumpul ai lor duși pe câmpul morții și al morții. Căci concertul arțistilor Dr. Aurelia Cionca și d. Geza de Krész a avut rarul dar să-i facă pe toți cei, cari l'au ascultat să uite pentru câteva clipe vremurile de teroare și sbucium greu, prin cari trecem azi.

La opera lor atât de frumoasă, atât de nobilă și atât de înălțătoare apăsătorii artiști au avut de colaboratoare pe distinsa fostă elevă a conservatorului de artă dramatică din București dna Marloara Dr. Moga.

Execuția programului întocmit în un gust fin și ales începe pe la orele 8^{1/2}, cu trei poezii declamate de dna Dr. Moga: „Mamelor române“ de dna M. Balulescu, apoi „Trei Doamne“ și „Ghișaură“ de Gh. Coșbuc. Punctul prim din „prolog“, o

poezie inedită a Dnei Maria B. Balulescu, care e și o bună scriitoare, a avut norocul să fie prezentat pentru prima oară publicului mare în declamațiunea dnei Moga. Dicțiunea corectă, reliefarea amalgamului de sentimente când miădiaste de o rară giugășie a renunțării, când pronunțate de izbucnirea aproape violentă a iubirii de fii și pământul țării pentru care își varsă acum sângele acești fii ai sublimelor mame române, a stărnit sincera admirație și aplauzele răspățătoare ale auditorului distins la adresa Dnei Moga dotată cu un talent atât de delicos. O parte din aceste aplauze atât de spontane a fost adresată — și cu drept cuvânt — și distinsel autoare. Delicioasă a fost dna Moga apoi în spunerea versurilor „Trei Doamne și toți trei“, precum și „Ghișaură“, poeziile atât de binecunoscute și atât de populare ale lui Coșbuc. Ca un semn de deosebită admirație și apreciere dna Moga a mai primit apoi un splendid buchet de flori, pe care l-a ținut simpatică d-șoară Florica Ūveges.

Audiția muzicală a fost deschisă cu Sonata (op 100 A-dur) de Brahms. Ceea-ce pot anticipa cu siguranță e, că ori care critic muzical de specialitate nu ar fi avut de spus la adresa ilustrilor artiști, decât cuvinte de admirație și recunoștință față de aceste puternice talente. Sonata a fost executată la pian de d-șoara Cionca și la violină

de d. Krész. Execuția corectă, tehnica admirabilă și un temperament nefalsificat au obținut prin căpela nu atât de multămitoare, ca alte instrumente, un succes perfect, o interpretare așa, cum a dorit-o doar însuș genialul compozitor. Ansamblul sărbătoreșc artistic a fost perfect întregit de minuțatele melodii, pe cari artatul Krész le-a smuls din arcașul fermecat.

Aceșu interpretare sublimă au avut-o și solurile de pian („Rapsodie Simoli, de Brahms, Prélude As-dur, de Chopin apoi legenda divinului Liszt: „Heiliger Franciscus auf aen Woyen schreitend.“) executate de d-șoara Cionca, giugășia copilă favorită a reginei-poetei Carmen-Syva. Culmea impresiei s'a ajuns în execuția divinei legende alui Liszt. Redarea sbuciumării unui suflet de o dumnezeiască evlavie pentru secundarea căreia d-șoara Cionca a furat vultul sombru al valurilor mării imprimându-li-i clapele, a impresionat adânc creând o atmosferă de plină sărbătore.

O splendidă jerbă de flori prinsă în dulosul nostru trecolor l-a tălmăcit, cât de cât, sumpelii artiște, dragostea, admirația și multămițele Românilor brașoveni pentru clipele de înaltă elavare sufletească, ce li-a produs.

Asemenea succes au avut apoi: fantezia Faust de Wieniavsky executată

la violină de d. Krész precum și Sonata Op. 45 C-moll alui Grieg executată de d-șoara Cionca și d. Krész.

Conștrânsi de aplauzele publicului, cari nu mai încetau, distincții artiști au mai executat câte-un fragment din diferite bucăți. N-ar fi părut așa de bine dacă distinsa artistă româncă ar fi urmat exemplul d. Krész, care a cântat din Liszt, dându-ne ocazia să auzim și noi o piesă românească executată cu arta d-sale.

Scriind aceste rânduri nu putem să nu înzistăm asupra muncii și stăruințel obositoare, pe cari prezidenta „Reuniunii Fem. Rom.“ din loc dna Maria B. Balulescu le-a depus pentru aranjarea și buna reușită morală și materială a acestui concert atât de succes din toate punctele de vedere.

„Somnul isteric“.

Influența dezastruoasă a filmelor de cinematograf.

În ședința de Vineri a Academiei române prezidată de d. Dr. C. I. Istrate, a asistat și d. ministru I. G. Duca. Ședința s'a deschis la orele 2 jum. d. a. Cea dintâi comunicare a fost acia a d-lui prof. Dr. G. Marinescu, despre „Somnul isteric“.

D-sa stabilește legătura dintre cultura, mentalitatea unui popor și boalele din diferitele epoci. Cu toate că isteria e o boală veche, ea variază, totuși după epoci. În evul mediu bănuțeau epidemii de isterie cum era aceea a demoniașilor, cari erau cercetați și apoi arși pe rug. Teologul, medicul și magistratul medieval săvârșeau astfel o operă rău științifică și rău creștinească.

Citează memorabila epidemie din 1364 a copiilor din Aachen și după un lung istoric, ajunge la zilele noastre când a stins, în 1903, o epidemie a copiilor unei școli de menaj din Capitală.

Epoca industrială, cu maghismul și accidentele muncii, a adus roui forme de manifestare a e acestei boli.

Există o turburare, aceea a somnului isteric cu fenomene depressive, letargice, care simulează moartea aparentă. De acela, medicul trebuie să fie mai prevăzător în cazurile de moarte aparentă.

Se citează cazuri de bolnavi al căror somn isteric a ținut 8 ore, 23 săptămâni, 18 luni, și chiar peste 4 ani. Bolnavul prezintă indispozițiuni grele, dureri de cap deși e în plină sănătate.

D. Dr. Marinescu are astăzi în cercetare cazul unei fete de 16 ani, cu temperament schimbător, iubitoare de părinți dar urându-și sora mai mică.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 6 Iunie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația în nordul monarhiei.

Trupele aliate au ajuns eri dela Przemysl până aproape de Mosciska, unde au luat cu asalt localitatea Starazava. În Polonia rusească situația e neschimbată. Trupele aliate, cari continuă urmărirea dușmanului din ținutul Stryjului, în direcție ostică, au ocupat la Zuvravno capul de pod de pe Nistru și l-au bătut din nou pe dușman. Spre nord dela Kalus, pe valea Nistrului luptăm mai departe.

La granițele italiene.

La hotarale Tirolului și ale Carintiei dușmanul se restrânge la bombardări nesuccese și încunjură raioanele pozițiilor noastre. În ținutul Lavarone-Folgoria artileria noastră grea a început bombardarea întăriturilor de graniță. Pe litoral luptele de artilerie încep a deveni violente. În luptele pe înălțimea Krn Italianii au suferit pierderi însemnate. Pe coasta sudică a acestui deal zac 300 de cadavre dușmane. Am respins și încercările dușmanului de a trece la Sagrado râul Isonzo.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Budapesta 6 Iunie. Cartierul nostru general mai comunică:

În nordul monarhiei: Lupta de proporții mari din Galiția continuă încă. Centrul principal al trupelor în ofensivă a câștigat teren în direcția localității Mosciska și a prins cu această ocazie 4000 de Ruși. Aripa ostică a acestui centru, armata generalului Linsingen, de care se țin și corpurile de armată ale lui Saurmay și Hoffmann au ocupat capul de pod dela Zuvravno și l-au bătut simțitor pe Ruși spre nord dela Kalus. Pe valea Prutului luptele continuă cu mare violență. Cu ocazia recucerii cetății Przemysl am făcut prizonieri 7000 de soldați ruși și am capturat 30 de tunuri grele. Cu revizuirea celuilalt material de războiu n'am terminat încă.

La granițele italiene se dau încă tot lupte introductive, în cari îl respingem pretutindeni pe dușman cauzându-i pierderi foarte grave. Artileria noastră a început bombardarea cu succes a întăriturilor italiene de graniță.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 6 Iunie. — Buletinul oficial al marelei cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela

vest: Am respins atacurile pe cari dușmanul le-a îndreptat în contra coastei sudice a înălțimii Loretto, dușmanul a suferit pierderi foarte mari; aici mai ține lupta numai pentru câteva tranșee împinse prea înainte. Ruinele fabricii de zahăr din Souchez sunt încă în mâinile Francezilor.

Din satul Newville am perdut două crânguri. Incercările dușmanului de a ne arunca în aer câteva poziții din Champagne au rămas fără succes. Am aruncat bombe asupra cetății Calais, precum și asupra aerodromului dela St. Clement.

Pe câmpul de operații dela vest: Ofensiva noastră dela Savydiniki, la care s'au alăturat și trupele noastre din sud și ost, câștigă teren. Numărul prizonierilor s'a ridicat la 3650. La Uglany — spre sud dela oraș — am respins un atac al unei divizii rusești. Spre sud dela Njemen trupele nemțești le-au aruncat pe cele dușmane până la linia Sapiczyski-Vainki.

Pe teatrul sudostic: Spre ost dela Przemysl trupele aliate l-au aruncat pe dușman în ținutul Mosciskei. Armata generalului Linsingen bombardează capul de pod dela Zuvravno voind să-și elupte trecerea Nistrului pe aici. Mai departe, spre sud ține încă urmărirea dușmanului. Până acum am făcut 10,000 de prizonieri și am capturat 6 tunuri și 14 mitralieze.

Adunarea generală comitatenză de primăvară.

Făgăraș Iunie 1915.

Adunarea ordinară de primăvară a comitatului (Județului) Făgăraș s'a ținut în 27 Mai n. Fîind pusă din neașteptare de seamă, pe ziua țargului de țară din Făgăraș, a fost foarte slab cercetată. Aproape numai aparatul oficial a luat parte.

Sperăm că pe viitor nu vor mai obveni astfel de cazuri.

Dintre membrii români încă au participat puțini, deoarece dela izbucnirea războiului încoace, s'au abținut dela orice mișcare politică.

Comitele suprem în vorbirea de deschidere, făcându-și reflexiunile asupra războiului, constată, că românii din acest comitat și-au îndeplinit în mod treptat și demn de recunoștință datorințele patriotice. Sperăm că și în viitor va fi tot așa.

Vicecomitele prezintă adunării generale raportul său, și roagă adunarea, ca să-l la cunoștință.

La raportul vicecomitelui la cuvântul Dr. Ioan Șenchea și în o vorbire scurtă declară, că în timpurile aceste grele și nepotrivite pentru lupte politice naționale, românii s'au abținut dela discuție pe lângă păstrarea intactă a programului național, a principiilor noastre, suspendând acum deodată accentuarea doleanțelor și justelor noastre pretensiuni.

Constată, cele-ce relese și din raportul vicecomitelui, că românii și-au îndeplinit cu vitejie și cu abnegațiune datorințele lor și au adus cea mai mare jertfă de sânge și avere, în proporție cu numărul și averea lor.

de conștiințe. Emoțiunea nu joacă de cât un rol foarte neînsemnat și dovadă: nu sunt cuprinse de crize isterice persoanele care văd pe morizilor lor iubiți și nici emoțiunea puternicului cutremur din Messina n'a înregistrat crize isterice la victimele scăpate de dezastru. Nici emoțiunile amintirilor nu aduc asemenea crize.

După ce vorbește de fenomenul de mitomanie academicianul stabilește raportul dintre mediul social și reacțiunile patologice.

Isteria e un complex de fenomene care trebuie să se supună legilor ce le guvernează. Când ignoranța se va stinge de pe pământ și se va împlini marea dorință a lui Descartes, atunci și isteria, care se întâlnește mai ales în straturile mai ignorante ale poporului, se va împuțina, după cum o atestă întreaga evoluție a acestei boli, din cele mai vechi vremuri până azi.

Se suspendă ședința pentru 15 minute.

Dovadă strălucită despre aceasta sunt multele și frumoase distincții cu care au fost împărțite soldații români atât de împăratul Germaniei, cât și de Monarhul nostru.

Dovadă totdeauna și în toate acțiunile sale a fost cupdus de adevărata iubire de patrie, căci românul s'a legat și s'a leagă de glia lui strămoșească, mai mult ca de viața sa.

Aceasta tot așa va fi și pe viitor. La acestea reflectează comitele suprem și preotul Balla.

Amintește apoi comitele-suprem pe funcționarii comitatenză decorați pentru vitejia arătată în războiul între cari sunt și românii Dr. Titu Ferița, directorul spitalului, vice-notarul George Andrelas, — cu trei frumoase decorațiuni — și vice-notarul Teofil Radeș, ale căror merite au fost trecute la protocol.

Dintre obiectele cuprinse în program, amint se numai două, cari ar fi trebuit altcum rezolvate, cu deosebire între stările de acum.

Și anume s'au respins ajutoarele votate de comitele Sărato, și Toderița pentru școlile profesionale de acolo, cu toate că aceste ajutoare au fost date de zece de ani școlilor și totdeauna s'au aprobat din partea comitatului.

Pentru ce au trebuit tocmai acum sistate, căci nici un motiv drept nu ieste.

Tendința a inspektorului de școală, față de școlile confessionale române ortodoxă din acele două comune trebuie nu sprijinită, ci condamnată din partea factorilor competenți.

După măcinarea obiectelor adunarea s'a încheiat. Gleanul.

„Pentru sârmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

În urma apelului nostru din numărul trecut al ziarului am mai primit următoarele contribuții maritimose:

Transport din-nul trecut 3055 c. 51 f.

- D-l Aurel Harșan, par. gr. cat. și soția sa Paulina n. Motora, Cenade . . . . . 10 c
- D-na Elena Anken n. Teclu, Brașov. . . . . 10 c
- D-l locotenent Basul Mosora batalion adjutat. . . . . 10 c

La oltă 3085 c. 51 f.

ȘTIRI.

— 7 Iunie n. 1915.

Distincții militare. Cu crucea militară pentru merite cl. III, au fost distins locotenentii Ioan Goșa dela statul major general și Ioan Gavra reg. 5.

Cu recunoștința prea înaltă — Signum laudis — au fost distinși locotenentul Traian Mutin reg. 64, sublocotenentii Iosif Patachi 66, și Augustin Butaș reg. de art. 35.

Crucea de aur pentru merite cu coroana pe funta medaliei de vitejie s'a conferit medicului asistent i. r. Dr. Ioan Teleguț.

Crucea de aur pentru merite pe funta medaliei de vitejie medicului asistent i. r. Dr. Iuliu Crișan.

Crucea pentru merite de argint cu coroana pe funta medaliei de vitejie sergentului major i. r. Nicolae Chiseliță.

Semnul onorific cl. II. a Crucii roșii s'a conferit locotenentului-gloțas Isidor cav. de Manescu și căpitanului Emil de Popovici.

Avansamente militare. La gradul de locotenent în rezervă au fost avansați sublocotenentii i. r. Dr. Emil Mureșan reg. 62 și Romul Popp reg. 31. La gradul de sublocotenent i. r. a fost avansat aspirantul de ofițer Victor Bogdan.

Numire. Aflăm cu plăcere, că d-l Valer Onițu controlor la direcțiunea de mișcare a căilor ferate din Segedin a fost numit controlor superior. Felicitări.

Cărta pentru colectarea darurilor pe sama rațiunii din spitalele Brașovului va trece prin diferitele străzi ale orașului și în zilele de mâne și poimâne.

Răvaș de pe câmpul de luptă. Colegul nostru de redacție Brotea ne scrie cu data de 21 Mai următorul răvaș de pe câmpul de luptă din Polonia rusească:

Fraților! Mai în urmărirea fără clocniri, mai cu crâncene împotriviți ne-a succes să atungăm pe dușman și să ajungem până aproape de țâul care va fi poate hotarul imperiului moscovit. Vistula nu-i depășe. Impresiile ce le-am avut în decursul ciocnirilor de până aici, dacă sunteți curioși să le aflați, puteți veni să le înducați, căci pe nesimțitoarea noastră nu-le pot așteptate. Dumnezeu ajută-ne și mai departe. Salutați. B.

Necrolog. Subscripții cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștință tuturor rudelor, prietinelor și cunoscuților, că mult iubitul lor tată, respective frate, cumnat și bunic Dimitrie Bogoevici, preot ortodox român în Bănia, fost deputat s'nodal, membru al congregației comitatului Caraș-Severin, membru al Asociațiunii și altor societăți culturale, după lungi suferințe în vârstă de 63 ani și după un serviciu de 30 ani la altarul domnului, Miercuri în 6/19 Maiu și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului. Remăștele pământești ale scumpului nostru defunct au fost așezate spre vecinicia odihni Jol în 7/20 Maiu Flo-țărana ușoară și memoria binecuvântată!

Măria Lița Bogoevici măr. Bradovka fiică, Natalia, soră. Numeroși nepoți și nepoate. Nicolae cu soția Liuba, Ioan cu soția Măria, Ghenație, Iosif cu soția Emilia, Petru și soția Sofia, Die frați și cumnate.

— Subscripții înfrânți de durere vestim, cumcă iubitul nostru sot, tată, ginere și nepot Ioan Eudisan (preot gr. cath. al Gurteocului a înecat din viață 2 Iunie a. c. dimineață la 6 oare, după un morb greu, suferit cu răbdare creștinească, provăzută fiind cu SS. Sacramente ale muribunților și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului, la 44 ani ai vieții, 22 ai căsătoriei și prețului înmormântarea scumpului defunct s'a săvârșit Vineri, 4 Iunie a. c. la 10 oare a. m. în Zălan.

Giurteocul-Simleului la 2 Iunie 1915. Vesturia Budigan n. Lăcean, soție. Liviu, Aurelia, Cornelia și Florica, fiu și fiice, și numeroase rudeni.

Impăratul Wilhelm la cartierul general austro-ungar. Din cartierul general al presei se anunță: împăratul Wilhelm a fost a 2-a și după căderea Przemyslului, oaspetele Arhiducului moștenitor austro-ungar și Arhiducului Frederic, la cartierul general austro-ungar. Impăratul a fost la 2 după prânz în automobil deschis. Monarhul purta uniforma de mareșal prusian cu mantaua căptușită roșie. Cele 10 Iuni de războiu au săpat brazde adânci în fața împăratului, din care se reflectează o neastămintă hotărâre și o deplină siguranță. Îndată după sosirea împăratului s'a servit în palat, dejunul. La 4 jum. Impăratul Wilhelm a părăsit localitatea frumoasă împodobită cu steaguri, sub nesfârșite urale ale poporului.

Bilete de tren cu reducere pe seama celor-ce vor să cerceteze pe soldații bolnavi internați la spitale și sanatorii, se acordă prin o ordonanță recentă a d-lui ministru de comerț. Conform acestei ordonanțe se acordă o reducere de 50 procente a prețului de călătorie pe liniile ferate austro-ungare, tuturor rudelor, cari vor să cerceteze pe soldații bolnavi. Reducerea se acordă numai pentru o depărtare dela 50 km. în sus. Deci dacă cineva voeste să-și cerceteze pe cutare rudă bolnavă, care zace în un spital din cutare oraș, ce se află la o depărtare mai mare ca de 50 km. de satul sau orașul său, trebuie să se justifice la casa stațiunii sau gării cu o legitimațiune din partea direcțiunii spitalului, unde se află respectivul soldat bolnav. Fără o asemenea legitimațiune nu se poate libera biletul cu reducere. Dreptul să călătorească cu asemenea bilet redus au numai părinții, soția, copiii, frații și surorile soldatului. Altă rudă mai depărtată nu poate căpăta un asemenea bilet.

Toate persoanele, cari aparțin statelor dușmane cu cari suntem în războiu, și cari se află în Brașov sunt invitate a se prezenta mâne, Marți, la orele 9 în localul poliției secția de anunțare.

Apollo-Bio. Program pentru Marți și Miercuri: Serată detectivă. »Telefonul mortii« dramă agitantă de detectivi în 3 acte Orhideele (După natură) »Parvenții« comedie amuzantă în 3 acte.

Abonații ziarului nostru, cari ne datoresc încă o parte din abonament pe 1/2 primă a anului curent, sunt rugați a-și achita datorita, pentru a nu li se întrerupe trimiterea ziarului

Bibliografie.

Au apărut: XXIX Anuarul școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate. »Asociațiunii pentru lite-

ratura română și cultura poporului român pe anul școlar 1914/15 publicat de Dr. Vasile Bologa director.

— Anuarul școlii delecane civile de fete cu internat din Arad pe anul școlar 1914/15 publicat de Victor Stanciu director.

Proprietar: Tip. A. Muresianu & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lăcea

„AURORA“ Institut de credit și de economii, societate pe acții NAGYBÁNYA.

Concurs.

Institutul de credit și economii „Aurora“ societate pe acții în Băiamare (Nagybánya) publică concurs pentru ocuparea postului de contabil și de practicant cu termen de 22 Iunie a. c. s. n.

Beneficiile contabilului sunt:

- a) Cor. 2000. — salar începător
  - b) Cor. 400. — bani de cheltuire
  - c) Cor. 240. — adans de scumpete și
  - d) tantiemă ștatură.
- Practicantul primește anual Cor. 1080. — salar.

Reflecții au a documenta, că au absolvit o școală comercială cu maturitate, că posedă știință de limba română, și cea germană, eventual și cea maghiară în scris și vorbire.

Pentru postul de contabil să recere documente praxei de până acum și capacitatea perfectă de a compune hilaște.

Concurenții au a nota în concurs când pot ocupa postul, care reflectează în caz că vor fi aleși.

Băiamare la 20 Maiu 1915. Direcțiunea.

Anunț de licitație.

În 21 și 22 Iunie 1915 se va vinde cu licitație în localul casei de Zăloage dela parale 8 începând obiectele amanetate din 8 Martie 1914 până inclusive 24 Aprile 1914 și anume: acele obiecte cu Nrii 3751 — 1914 până inclusive cu Nrii 6343 — 1914, a căror termen a expirat și încă nu s'au rescumpărat.

Obiectele care se vor vinde sunt: Giuvaericele, Ciasornice de aur și argint și alte scule de argamă, Cioaie, Cositor, postavuri, haine bărbătești și femești, Cisma ghete și altele.

Vânzarea se face cu bani gata.

Rescumpărarea sau înoarea amanetelor se poate face cu o zi mai înainte de licitație. Prezentatorul unui bon de amanet poate cere înnapoierea sau răscumpărarea unui obiect amanetat numai în timpul licitației, și atunci numai într-o dată până ce licitația obiectului amanetat încă nu a început.

Primirea de amaneturi, precum și rescumpărarea amaneturilor licitate se poate face cu o zi înainte de licitației numai în măsură restrânsă, încât permite rescumpărarea amanetelor a căror termen a expirat.

Brassó, 29 Mai 1915.

Casa de amanetare orășenească 1-2

Copila citește cărți de rugăciuni și poezii erotice, stă retrasă, vrea să se călugărească, are o vie pasivă pentru filmele tragice de cinematograf. D-sa protestează împotriva lipsei de control ce se pune în alegerea filmelor, a căror influență covârșitoare, asupra sufletelor a ajuns un adevărat flagel. Aceasta este a doua victimă a filmelor de cinematograf. D. prof. arată fotografiile înfățișând pe bolnavii în crizele ei de somn isteric. În examinarea ei, s'a recurs la excitațiuni provocate prin apă fierdă la 100 grade, înșepături cu ace, curenții electrici de înaltă frecvență etc. fără ca bolnava să se poată deștepta din somnul ei.

Un fenomen neexplicabil e bătaia pulsului mai repede în starea de somn de cât în trezire cum și momentele de insomnie în loc de hipersomnie în timpul nopții. Ar putea să fie un somn patologic intrucat nu prezintă stigmatele isteriei. Bolnava n'are criză de isterie și totuși, în starea de azi a cunoștințelor noastre, nu se poate face alt diagnostic. Cauzele? Sinfletul a fost modificat prin lecturi și cinematografie. Ea doarme pentru că în inconștientul ei s'a produs ceva care o îndeamnă la somn. O, ea nu e dintre acelea care cugetă la a fi, a dormi, a visa, poate l., în isterie o sugestie care pătrunde adânc și transformă idelle în fapte, e o perversiune de cunoștință, fenomene de subconștiință sau, cum ar zice Elnet, o separatiune

lonel Ciucășel
croitor de haine bărbătești
Brașov,
Târgul Florilor 18

Cețiți și răspândiți
„Gazeta Transilvaniei“